

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องผลของการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง(quasai – experimental design) ศึกษา 2 กลุ่มวัดซ้ำสองครั้ง(the pretest – posttest design with nonequivalent group) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ 1).เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2).ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ3).เพื่อศึกษาผลการทดลองการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วม (participatory action research)ตามขั้นตอน PAOR 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การวางแผน (plan)2) การปฏิบัติการลงมือ กระทำ (do) 3) การสังเกตการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (check) 4) การปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (act) 2 วงจร ซึ่งซ้อนกันระหว่าง 2 วงจร ได้ แก่ 1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย กับครู 2) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของครู กับครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 8 คนกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน ซึ่งเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนเดียวกัน จากนั้นผู้วิจัยได้จัดครูเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ซึ่งเป็นครูต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรอิสระ ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามมีรายละเอียด ดังนี้ เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรอิสระประกอบด้วย 1) กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ครู และนักเรียน ดังนี้ 1) กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย ครู และนักเรียน โดยเก็บข้อมูลจาก

การสังเกต สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ประกอบด้วย 1) แบบวัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วย t - test วิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพโดยตีความ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และ การวิเคราะห์ แบบอุปนัย (analytic induction)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและแบบสอบถามครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อประเมินสมรรถนะของตนเองในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและยังยึดติดวิธีการสอนที่เน้นให้เนื้อหาครบตามบทเรียนเนื่องจากเวลาในการเรียนค่อนข้างจำกัดและมีกิจกรรมต่างๆเข้ามา ซึ่งในการจัดการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนมีกระบวนการสอนมีกระบวนการสอนโดยใช้การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักกการเรียนรู้วิธีที่จะเรียน โดยเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ เป็นผู้ชี้แนะแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ออกเป็น 2 วงจร ได้แก่ 1)วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยกับครู 2)การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างครูกับครู แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามวงจร P-A-O-R ในรอบแรกว่า ระยะที่ 1 ส่วนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามวงจร P-A-O-R ในรอบสอง ว่าระยะที่ 2 เพื่อต้องการนำผลการสะท้อนที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ไปวางแผนในระยะที่ 2 ซึ่งทำให้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแบบ P-A-O-R ยังมุ่งเน้นสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาศักยภาพนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1

1.1 ระหว่างผู้วิจัย กับครู พบว่า ผู้วิจัยได้สร้างความตระหนักถึงปัญหาของการทำวิจัยให้แก่ครู เมื่อครูเกิดความเข้าใจในกระบวนการวิจัยดีแล้ว ผู้วิจัยจึงวางแผนร่วมกันวิจัยกับครู ทั้ง 8 คน จาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการนัดประชุมเพื่ออธิบายรายละเอียดให้เข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครู แล้วกำหนดแผนในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 (P1) และผู้วิจัยจะเข้าสัมภาษณ์ พูดคุยกับครู วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ และสังเกตวิธีสอนของครู (A1) ผู้วิจัยได้ร่วมกับครูในระหว่างปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานในระยะที่ 1 ของครู ตั้งแต่ขั้นการวางแผนการทำงาน การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (O1) จากนั้นผู้วิจัยได้สะท้อนผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ โดยครูสะท้อนผลให้แก่ผู้วิจัยว่าไม่มีอุปสรรค ปัญหาที่เกิดขึ้นในการวิจัยในระยะที่ 1 แต่ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้วิจัยควรให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทำความเข้าใจกับนักเรียนในการวิจัยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวิธีการสอนของครูกับผู้ปกครอง

1.2 ระหว่างครูกับครู พบว่าครูได้นัดประชุมกัน 8 คน จาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อธิบายรายละเอียดของการวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสร้างความตระหนักถึงปัญหาของการทำวิจัยให้แก่ครู ตลอดจนกำหนดบทบาทของตนเองในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 (P1) ย้ำเน้นให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนให้แนวทางในการพัฒนาตลอดการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระยะที่ 1 (A1) และผู้บริหารได้ทำการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู ในระยะที่ 2 ซึ่งเริ่มสังเกต ตั้งแต่ขั้นการวางแผนทำงาน และการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (O1) จากนั้นสะท้อนผลให้ครู ให้ทราบข้อมูลต่างๆ และสะท้อนข้อมูลการสังเกตและการพูดคุยกับครู เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในระยะ 1 ซึ่งครูได้สะท้อนผลว่าไม่มีอุปสรรค ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระยะที่ 1

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2

1.1 ระหว่างผู้วิจัย กับ ครู พบว่า ครู ผู้วิจัยได้ร่วมกันย้ำถึงให้ครูตระหนักถึงปัญหาในการวิจัย กับครูจะอธิบายถึงรายละเอียดของการวิจัยให้ครูเข้าใจในวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกครั้งหนึ่ง แล้วร่วมกันกำหนดแผนในการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 (P2) ผู้วิจัยได้ร่วมกับครู ดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระยะที่ 2 ซึ่งปฏิบัติเช่นเดียวกับในระยะที่ 1 คือ ได้ทำการย้ำเน้นให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้

หาโอกาสเข้าพบครูเมื่อครูว่างจากการสอนเพื่อทำการสัมภาษณ์พูดคุยกับครู วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ และสังเกตการณ์สอนของครูในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและได้สัมภาษณ์กิจกรรมการเรียนกับนักเรียนในระยาะที่ (A2) ในระหว่างการปฏิบัติการวิจัยได้ทำการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานในระยาะที่ 2 ของครู ทำการสังเกตตั้งแต่ขั้นวางแผนการทำงาน การปฏิบัติตาม แผนที่กำหนด (O2) จากนั้นผู้วิจัยทำการวัดความสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วสะท้อนผลให้ครูได้ทราบคะแนนและสะท้อนผลการเก็บรวมข้อมูลจากการสังเกตสัมภาษณ์ นอกจากนี้ครู นักเรียนสะท้อนผลกลับให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งพบว่า ไม่มีอุปสรรค ปัญหาเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระยาะที่ 2 แต่ครูได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแก่ผู้วิจัยว่าควรเพิ่มระยะเวลาในการวิจัยอย่างน้อย 1 ภาคเรียน เพื่อให้ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับคั้งเคยกับผู้ร่วมวิจัย

1.2) ระหว่างครู กับครู พบว่า มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ย้ำเน้นให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนให้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระยาะที่ 1 (P2) ผู้วิจัยอธิบายให้ครูมีความตระหนักถึงปัญหาในการวิจัย ครูอธิบายรายละเอียดของการวิจัยให้ครูฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินวิจัยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกครั้ง แล้วร่วมกันกำหนดแผนในการดำเนินการวิจัยในระยาะที่ 2 (A2) ในระหว่างการปฏิบัติการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระยาะที่ 2 เช่นเดียวกับในระยาะที่ 1 ซึ่งเริ่มสังเกตตั้งแต่ขั้นวางแผนการทำงาน และปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (O2) จากนั้นครูร่วมกันสะท้อนผลให้ครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน บอกผลคะแนนสมรรถนะครูในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังการทำวิจัย และสะท้อนผลที่ได้จากการสังเกต การพูดคุยกับครู ในการปฏิบัติงานในระยาะที่ 2 ครูสะท้อนผลว่าไม่มีอุปสรรค ปัญหาเกิดขึ้นและครูต่างเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้เอง

2. แนวทางการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำได้โดยครูทั้ง 8 คนจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกัน วิเคราะห์ถึงความสำคัญของวิธีการจัดการเรียนการสอนพบว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนก็มีส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน ดังนั้นครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาควรทำความเข้าใจกับบริบทนักเรียนในภาพรวมและเป็น

รายบุคคล จะทำให้ครูเกิดความเข้าใจและสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะนักเรียนเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น นำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น โดยมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

2.1 แนวทางที่ 1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ ธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน ครูจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อนำมาใช้เป็น แนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 แนวทางที่ 2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ครูจัดกิจกรรม ระดมความคิด เพื่อสร้างกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด

2.3 แนวทางที่ 3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา หาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูจัดกิจกรรมการสร้างองค์ความรู้ จากการปฏิบัติ

2.4 แนวทางที่ 4 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครูจัดกิจกรรมสร้างแหล่งเรียนรู้ออนไลน์

2.5 แนวทางที่ 5 มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของ ผู้เรียน

ครูจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม

2.6 แนวทางที่ 6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา สุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา ครูจัดกิจกรรม

2.7 แนวทางที่ 7 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความ รับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน ครูจัดกิจกรรมครูประชาธิปไตยในชั้นเรียน

2.8 แนวทางที่ 8 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลายและ ต่อเนื่อง กิจกรรมวัดและประเมินผล เป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย ผู้เรียนรู้จักประเมินผลงานตนเองและผู้อื่น มีการยอมรับการแก้ไข บนพื้นฐานของ ความถูกต้อง

2.9 แนวทางที่ 9 มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความ กระตือรือร้นในการไปเรียน ครูจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนรักในสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาผลการทดลองการประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การทดสอบความแตกต่างของคะแนนสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบก่อนและหลังจากการใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการทดสอบ การทดสอบด้วยค่าที (t-test) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนความสามารถสมรรถนะของตนเองในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกลุ่มทดลองในภาพรวมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะของตนเองในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมพบว่าคะแนนเฉลี่ย ความสามารถสมรรถนะของตนเองในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแบ่งเป็น

3.1) ด้านครู

จากการนำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเข้าไปพัฒนาสมรรถนะครูพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือครูทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวทางในการนำไปใช้ในปีการศึกษาต่อไป ครูมีสัมพันธภาพระหว่างครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ดีขึ้น มีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนมากขึ้น โดยก่อนใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพบว่าครูกลุ่มทดลองมีคะแนนสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเมื่อประยุกต์ใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพบว่าสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลางทั้งก่อนและหลังการทดลอง

3.2) ด้านนักเรียน

จากการนำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเข้าไปพัฒนาสมรรถนะครูพบว่าผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น ครูและนักเรียนมีสัมพันธที่ดีมากขึ้นมากขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน เป็นการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น ผลการเรียนรู้ในแต่วิชาดีขึ้น สังเกตได้จากคะแนนสอบกลางภาค ปีการศึกษา 2555

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า ครูได้มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าครูยังไม่ได้แลกเปลี่ยนแนวทางในการจัดกิจกรรมแนวทางการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่เห็นแนวทางการจัดกิจกรรม แต่หลังมีการวางแผนร่วมกัน หลังจากที่ได้มีการจัดกิจกรรมการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยคะแนนของสมรรถนะครูในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าครูที่ได้ไม่ได้เข้าร่วมวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาคุณครูผู้สอนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้อะไรหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเองนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาผลงาน พัฒนาตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังแนวปฏิรูปการเรียนรู้การศึกษาที่มุ่งเน้นให้ครูจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของกระทรวงศึกษาธิการ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2548; กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) และเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้อตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูนี้เป็นผลมาจากแผนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัยโดยตรง

แนวทางการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสมรรถนะครูโดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอนคือ P – A – O – R นับว่าเป็นเรื่องใหม่และครูกลุ่มตัวอย่างรู้สึกถึงความยุ่งยากซับซ้อน ผู้วิจัยต้องพยายามอธิบายให้ครูเห็นประโยชน์ของการวิจัย และยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ครูเข้าใจได้ง่าย และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จึงจะนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทำให้ครูอยากจัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการบูรณาการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้ การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพที่ดี ซึ่งครูกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 คนได้วางแผนในการจัดการเรียนรู้อาจจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ดังนี้ 1) ออกแบบการจัดการเรียนรู้อที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการจัดกิจกรรมอย่างครอบคลุมและบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) ใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และ 3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดกิจกรรม มี

การสืบค้นข้อมูลหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ อย่างไรก็ตาม การให้ความร่วมมือของนักเรียนก็มีส่วนสำคัญต่อผลการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถึงแม้ครูจะออกแบบการจัดกิจกรรมมาเป็นอย่างดี แต่ขาดความร่วมมือจากนักเรียนการจัดกิจกรรมนั้นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การทำความเข้าใจบริบทนักเรียนในภาพรวมและเป็นรายบุคคล จะทำให้ครูเกิดความเข้าใจและสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้การร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับครูผู้สอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ยังช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจในศักยภาพของนักเรียน ก็จะนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนในชั้นเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากการพูดคุยกับครูกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักเรียนบางส่วนมีลักษณะและความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเพื่อนเช่นมีพฤติกรรมชอบเล่นกันเวลาเรียน ไม่สนใจกิจกรรม ไม่รับผิดชอบงานหรือบางคนเก็บตัวเงียบ เป็นต้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในบางครั้งไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร หรือทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งครูผู้สอนต้องสังเกตและทำความเข้าใจนักเรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและหาแนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น รวมทั้งสามารถเรียนรู้พฤติกรรมการอยู่รวมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมอีกด้วย

2.ความคิดเห็นจากครูผู้เข้าร่วมวิจัย

จากการสนทนากลุ่มระหว่างครูผู้วิจัยในประเด็นวิธีการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า ครูเข้าใจวิธีการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้นแต่ก็มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้วิธีการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ประสบความสำเร็จ อาทิเช่น เวลาที่จำกัด กิจกรรมภายในโรงเรียน นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบนี้ และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ยังไม่เข้าใจในกระบวนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ทำให้เป็นการลดภาระงานของนักเรียนและฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้นและมุ่งมั่นในการทำงาน มีกระบวนการทำงานกลุ่มที่เป็นระบบมากขึ้น

ข้อดีของการทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมคือมีการวางแผน ปฏิบัติงาน สังเกตการณ์ทำงาน รวมถึงการนำผลการปฏิบัติงานมาสะท้อนผลจุดดี จุดด้อยมาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปโดยสามารถนำไปปรับใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นโดยครูผู้เข้าร่วมวิจัยเสนอแนะว่าควรมีการประชุมระดับชั้นทุกสัปดาห์เพื่อสะท้อนผลที่ได้จากการปฏิบัติและพูดคุยเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยอาจนำเสนอฝ่ายวิชาการเพื่อสร้างเป็นแนวปฏิบัติ อาจมอบหมายให้บุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบ

3. ผลที่เกิดขึ้นหลังการใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะครู พบว่าครูมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างชัดเจนในเรื่องของการทำงานเป็นทีม มีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนชัดเจน มีการวางแผนร่วมกันในการสอน ครูเกิดการเรียนรู้วิธีการทำงานจากครูท่านอื่นนำเทคนิคมาปรับใช้ในการสอนของตนเอง มีความคุ้นเคยกันทำให้งานที่ทำร่วมกันประสบความสำเร็จจากการใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครูจัดทำการบูรณาการชิ้นงานเพื่อเป็นการลดภาระงานของนักเรียนโดยในขณะที่ครูทำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีการพูดคุยถึงภาระงานที่มากของนักเรียน ครูผู้สอนจึงนำชิ้นงานของตนเองในแต่ละวิชาเพื่อพิจารณาว่าสามารถบูรณาการกับวิชาใดได้บ้าง แล้วร่วมกันให้คะแนนทำให้ชิ้นงานของนักเรียน 1 ชิ้นมีผลต่อคะแนนเก็บในหลายรายวิชา นอกจากนี้หลังจากครูได้ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงได้แนวคิดที่จำนำกระบวนการนี้ไปใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูท่านอื่น อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนรู้จากครูท่านอื่นที่นอกเหนือจากครูที่เข้าร่วมวิจัย

4. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังจากทีครูประจำวิชาเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ พบว่านักเรียนมีความรู้สึกสนุกกับวิธีการสอนในรูปแบบนี้ อีกทั้งหลังจากทีครูบูรณาการชิ้นงานในแต่ละวิชา นักเรียนทำชิ้นงานออกมาได้ชิ้นงานที่ได้มีความประณีตและใช้ความรู้จากหลายๆวิชาและเกิดความภูมิใจในตนเอง ให้ความสำคัญในการเรียนทุกวิชาหลังการใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ขั้นตอน

PAOR เป็นการลดภาระงานของนักเรียน

5. จากการทำงานปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้

กระบวนการทำงานวิจัยขาดความต่อเนื่องในบางช่วง เวลาในการวิจัยค่อนข้างจำกัดทำให้เห็นผลการวิจัยไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ว่าครูมีสมรรถนะเพิ่มขึ้นจากกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมหรือจากภูมิหลังเดิม ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยังไม่สามารถบอกได้แน่ชัด

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครู เนื่องจากผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาโดยแบ่งเป็น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ พบว่า ครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถร่วมกันพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการมอบหมายงาน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น โดยในการจัดการเรียนหากครูมีการประยุกต์ใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ครูรู้จักวางแผนในการจัดการเรียนที่เกิดประโยชน์กับตัวนักเรียนมากขึ้น

2. จากข้อค้นพบในงานวิจัย พบว่า การร่วมกันพูดคุยและเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนานักเรียนและเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบงานวิจัยนี้ พบว่า จากการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีพฤติกรรมที่สนใจการเรียนมากขึ้น มีส่วนร่วมในการเรียน และมีความรับผิดชอบในการเรียน แต่มีนักเรียนในบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมเรียนที่ไม่ใส่ใจการเรียน ครูผู้สอนควรหาแนวทาง กิจกรรม ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนานักเรียนเหล่านั้นและดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา